

"כתית למאור" (כז, כ)

"כתית" כאשר מטיפים לו לאדם מוסר ומבקשים לכתת ולשבור את לבו, יש להתכוון "למאור" להאיר את פניו ולהורותו את הדרך הישרה. "ולא למנחות" אבל לא להנחיתו ולהשפילו.

הרה"ק ר' יחיאל ז"ל מאלכסנדר

אנקודלה

"ואתה תצווה את בני ישראל" (כז, כ)

ארבע פעמים אנו מוצאים בתורה את הלשון "ואתה": האחת, כאן בפרשה, "ואתה תצווה את בני ישראל", השניה – "ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך", השלישית, "ואתה תדבר אל כל חכמי לב", והרביעית, "ואתה קח לך בשמים ראש". ומפרש החתם סופר: מי שרוצה לצוות על אחרים לעשות דבר מה, ולבקר אותם על מעשיהם ולכוון אותם, צריך שיקפיד על כמה דברים: ראשית, יעביר את הביקורת מתוך אהבה ואחוה, ולא מתוך הפגנת שנאה או כעס; שנית, לא ילווה את הביקורת בזלזול באדם, אלא להיפך, יכבדו וימקד את הביקורת אך ורק במעשה המדובר (ולא את העושה), שלישית, לא יעביר רק ביקורת "יבשה" אלא יתבל ויטעים אותה ברעיון, בביאור פסוק או מאמר חז"ל וכדו', וכך יחדרו הדברים ללב השומע. וזהו הרמז ברצף פסוקי ה"ואתה": "ואתה תצווה את בני ישראל" - אם רצונך לצוות, להורות דרך נכונה לאחרים, אזי - "ואתה הקרב אליך" - עשה זאת בקרבה ואהבה, ולא מתוך כעס ושנאה; וכן - "ואתה תדבר אל כל חכמי לב", הראה לו שאתה מחשיב אותו כחכם, אלא שהמעשה המסוים שלו מוטעה. ובנוסף - "ואתה קח לך בשמים ראש", טוב תעשה אם לא תדבר רק דברי ביקורת, אלא לווה אותה במיני בשמים, ברעיונות ערבים שיחדירו את המסר בלב השומע

חתם סופר

"להעלות נר תמיד" (כז, כ)

מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה (רש"י) בכל לב יהודי מהבהבת נקודה של אור אלוהי, לעולם אינה יכולה לדעוך לגמרי. יש רק להצית את הנקודה הזאת ולחממה, כי אז היא מתלקחת מאליה ומשתלהבת לאש מאירה... צריך רק להיות "מדליק" ואזי "שלהבת עולה מאליה"...

שיחות צדיקים

"ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך"

מסופר על רבי מאיר מפרמישלאן שהיה מגיפה בזמנו ובאו אליו שיתפלל – אז הוא הרים את עיניו לשמיים ואמר "ואתה תצווה וייקחו אליך שמן זית זך", ואתה תצווה – אתה ציוות עלינו לחיות ולקיים את מצוותיך – ויקחו אליך? אתה לוקח אליך? שעמען זאלסט זיך (תתבייש לך) כמו שמן זית זך.

ר' מאיר מפרמישלאן

"שמן זית זך כתית"

אומר רש"י – כתית למאור ולא כתית למנחות, לכאורה מה קשור הכתישה למאור או למנחות? אלא אומר הנתיבות שלום "כתית" – כשיהודי מרגיש שבור "למאור" – שייקח את זה למקום של מאור של עשיית טוב וכדו' – "ולא כתית למנחות" – שלא יקח את זה לעצבות.

נתיבות שלום

"שמן זית זך כתית למאור" לכאורה זה ההפך מהסדר, הרי קודם כל זה כתית ורק אחר כך יוצא שמן, אלא אומר הנתיבות שלום שכשיהודי עושה תשובה – שייקח על עצמו קבלה – מעתה ואילך להיות נקי ואחר כך יתבטל להקדוש ברוך הוא, כתוב בזוהר הקדוש לפני תקיעת שופר שהיצר הרע עומד ומקטר "פלוני עשה כך ופלוני עשה כך" - כשיהודי מתבטל הקדוש ברוך הוא אז אין כבר פלוני, וממשיך בהסבר הפסוק "ויקחו אליך" קחו קבלה שמעתה ואליך "שמן זית זך" ואחר כך "כתית למאור" כנ"ל.

נתיבות שלום

"ונשמע קולו בבאו אל הקודש לפני ה'" (כה, לה)

רבי חיים מבריסק ראה פעם יהודי פשוט אחד, עומד בתפלה וזועק בקולי קולות. ראה רבי חיים שצעקותיו אינן מקירות לבו אלא מן השפה ולחוץ, אמר לו לאחר התפילה: "במעילו של הכהן הגדול היו פעמונים, כדי שבבואו אל הקדש יישמע קולו. אילו היו הכהנים נוהגים כמודך וצווחים בתפלה, לשם מה היה צורך אפוא בפעמונים?... "

רבי חיים מבריסק

מדוע הפרשה פותחת: "ואתה תצווה את בני ישראל...". בשונה מיתר המקומות בהם הקב"ה מבקש: "וידבר ה' אל משה לאמר...!!" אלא משיב הגאון מווילנא: יום פטירתו של משה רבנו חל בימים אלו ב- ז' באדר. בכל הפרשה כולה לא מוזכר שמו של משה רבנו אפילו פעם אחת. רמז להסתלקותו בשבוע שקוראים פרשה זו. אולם – סיים הגאון – למרות ששמו לא מוזכר בפירוש ניתן למוצאו ברמז: אם נתבונן נראה כי מנין הפסוקים בפרשת תצווה הוא 101 פסוקים. שמו של משה רבנו במילואו מ-ס, ש-ין, ה-א. אם ניקח את אותיות המילוי בלבד נקבל: **מ,י,ג,א** אשר בגימטרייה הם מאה ואחד כמניין הפסוקים בפרשה!...

הגאון מווילנא

אזיס ווארט

"ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת וגו'... ואתה תדבר אל כל חכמי לב.. ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי" (כח, ב - ג)

שני טעמים מוזכרים כאן בפסוקים במצות עשיית בגדי כהונה גדולה: האחד "לכבוד ולתפארת" – כדי שייראה בהם אהרן מכובד ומפואר, והשני, "לקדשו לכהנו לי" – כדי שיהיה מלוכבש בגדים מקודשים לצורך עבודתו הקדושה במשכן. ויש להסביר שהטעם הראשון נתן להמון העם, אלו האנשים המכבדים ומוקירים רק אדם שהוא הדור בלבד, למען אנשים אלו, הוצרך אהרן לבגדים שהם "לכבוד ולתפארת". לעומת זאת, "חכמי לב" שהם המבינים בפנימיותם של דברים, להם נאמר הטעם השני, שבגדי אהרן נעשים לא רק לכבוד ותפארת, אלא בעיקר מהטעם הפנימי – כדי "לקדשו לכהנו לי".

ר' שמעון סופר

"ועשית ציץ... פתוחי חותם קודש לה" (כח, לו).

אפשר לבאר את הפסוק על פי דברי הגמרא - ששלושה מפתחות לא נמסרו לשליח, והם בידו של הקב"ה בלבד. ואלו הם: מפתח של חיה (יולדת), שנלמד מהכתוב "ויפתח ה' את רחמה", מפתח של גשמים, שכתוב "ויפתח ה' לך את אוצרו הטוב", ומפתח של תחית המתים, שכתוב "בפתחי אני את קברותיכם". וזה מה שנרמז בפס', "פתוחי חותם", המפתחות של "חתם" - ר"ת חיה, יולדת, מטר, הם "קודש לה" ורק הוא יכול לפותחם!...

ישראל נמשלו לזית, מה זית זה מוציא את שמנו רק לאחר שכותשים וסוחטים אותו, כך גם ישראל מגלים את מעלותיהם לאחר שמביאים עליהם יסורים. כן נמשלו ישראל לשמן, מה השמן אינו מתערבב בשום משקה אחר כי אם צף ועולה תמיד למעלה, כך גם ישראל עומדים תמיד למעלה מאומות אחרות ואינם מתערבבים בהם, והפלא שבדבר, שאף על פי שהם נרדפים ומעונים ביסורים הקשים ביותר, עומדים הם בכל זאת למעלה ממעניהם ואינם מתבוללים בהם.

צרור המור

"ששה משמותם" (כח, י)

בירושלמי מובא שבאבני האפוד היה שמו של בנימין מחולק, באבן הימיני היה כתוב 'בני ובשמאלי 'ימין', ודורש את זה ממה שכתוב "ששה מ'שמותם" – מקצת שמותם ולא כל שמותם, לכן שמו של בנימין היה מחולק על שתי כתפות האפוד. ולזה אפשר לומר רמז ממה שנאמר בברכות בנימין "ובין כתפיו שכן".

משך חכמה

"ועשית בגדי קודש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת" (כח, ב)

הכהנים היו הולכים בארבעה בגדים: כתונת ומכנסיים, אבנט ומצנפת, ותו לא. מוסיף עליהם הכהן הגדול ארבעה: מעיל תכלת ובשוליו פעמונים ורימונים, חושן המשפט עשוי זהב ובו אבנים יקרות, אפוד בד, וציץ זהב על מצחו. כתב רבינו בחיי זצ"ל, שפלא גדול היה שהמוני הכהנים עבדו בעזרה החשופה במרומי הר הבית בעיצומו של החורף הירושלמי בכתונת בד בלבד לגופם, כשהם יחפים, על רצפת השיש הקרה – איך לא היו מתים! ואולי, אולי טמונה התשובה בסיפור מעשה שהיה, חייל בצבא הצאר עמד על המשמר בקור הרוסי במקפיא ואוזניו קפאו ונשברו רחמנא ליצלן. הביאוהו למשפט – ודנוהו למלקות! ומדוע? משום שחייל בצבא הצאר צריך דמו לתסוס בו בחום בעמדו על משמרתו! מעשה שהיה הוא, והנמשל מובן...

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א